

Kirchliches Verordnungs-Blatt

für die

Lavanter Diöcese.

Inhalt: I. Epistola Leonis P. P. XIII. ad Cardinal. Franciscum Schönborn, Archiep. Pragensem. — II. Encyclica Leonis P. P. XIII. de Rosario Mariali. — III. Ministerial-Erlaß, betreffend die rechtzeitige Vorlage der Todenscheine über nicht im aktiven Militärdienste stehende, verstorbene Militärpersonen. — IV. Ministerial-Erlaß, betreffend den Seel-sorgebienst in der k. k. Landwehr „im Frieden“. — V. Diöcesan-Nachrichten.

I.

Epistola Leonis P. P. XIII. ad Cardinal. Franciscum Schönborn, Archiep. Pragensem.

DILECTO FILIO NOSTRO

FRANCISCO DE PAULA TIT. SS. JOANNIS ET PAULI S. R. E. PRESBYTERO CAR-
DINALI SCHÖNBORN

ARCHIEPISCOPO PRAGENSI

LEO P. P. XIII.

Dilecte Fili Noster, salutem et Apostolicam Benedictionem. — Ante vestrum e nupero Vin-dobonensi coetu digressum, visum tibi, dilecte Fili, ceterisque per Austriae fines sacrorum Antistitibus communes ad Nos dare litteras, quae simul et arcissimam, quae vos inter est, caritatem testarentur, et observantiam in primis officiorum plenam, qua omnes ad unum supremam B. Petri Sedem colitis. Id quam gratum Nos optatumque acceperimus, iudicium sit vestrum. Nam quae animorum studia defertis tum universis, quas per exacta Pontificatus tempora edidimus, litteris encyclicis, tum postremis prae-sertim, quas dedimus de Bibliorum sacrorum interpretatione sancte ad Ecclesiae leges moderanda; ea vos alacres ad vocem Eius excipiendam demonstrant, cui Christus agnorum oviumque pascendorum provinciam demandavit. Qua in re non possumus, quin vobis gratulemur magnopere. Quo etenim ob-strictius Pastori Summo Episcopi adhaerescunt, eo locupletiore vena in creditos tibi populos vividam illam virtutem derivabunt, cuius origo divinitus in Petro est.

Officiose autem quod gaudetis in devexa aetate non devexis Nos uti viribus, id bonorum omnium largitori Deo tribuimus, cuius mortificare est et vivificare, quique in tot tamque asperis temporum angustiis erigit Nos ac solatur. Nam quod sollertia Nostra minime desideretur, ut nusquam Christianum nomen detrimenti quid capiat, immo vero et augeatur in dies et vigeat, hoc est, Dilecte Fili, quod iure optimo a Nobis postulet supremus, quem, Deo disponente, gerimus, Apostolatus. Est etenim Ecclesia Christi columna et firmamentum veritatis; quamobrem ut tenebras assidue depellat, errores profliget, lucem humanis mentibus usque clariorem afferat, munus est quod proprium colat et efficiat. Iam haec praestare universa Nostrum utique est, quibus magisterium summum in Ecclesia, concessu Dei, deman-datum et in B. Apostolo Petro dictum: *Confirma fratres tuos*: freti autem divino numine praestitimus, ac porro praestabimus, donecum vitae usuram Deus optimus maximusque concedet. Hoc tamen vos me-mores volumus, ne magna Nos amplorum fructuum spe deturbemur, qui sunt ex documentis Nostris et hortationibus, Episcopis una esse nobiscum adlaborandum, quo fideles universi et Pontificis vocem ex-

audiant, et quae iubeantur norint, atque opere complere nervose contendant. Id Nos, coelum suspicientes, enixa prece imploramus; id quod antehac perfeceritis, meritas adhibemus laudes, ut in posterum perficiatis hortamur maxime. — Ea inter, quae in superiore congressione vestra sollicitè agitastis, illud, Dilecte Fili, nec omissum penitus nec in postremis habitum putamus, quod ad animos adolescentium spectat in publicis scholis, ut catholicos decet, erudiendos. Nostis enimvero quanta Nos caritate aetatem illam complectamur, quantoque afficiamur tum dolore ob assiduas quibus urgetur insidias, tum desiderio ut ab insidiis incolumis expediatur. Qua super re maximam cepimus voluptatem de iis, quae nuper edixisse novimus, qui modo studiis penes cislitanos populos moderandis praest.

Nihil sane deterius rei publicae nocentius, quam ut opinio sit, civilem inter auctoritatem et Ecclesiam necessario dissidium esse. Sunt quidem utriusque fines, quos praetergredi nefas: terranae fluxaeque felicitatis alteri, alteri animorum nec unquam desiturae. At enim, cum praesentis temporis prosperitas iustitia maxime et honestate morum nitatur, eget civilis potestas ab religione iuvari, cuius est temperare animos et ad omnem virtutem excolere; vicissim religio, ut quae non unis animis imparet, sed hominibus iisque societatem inter se coeuntibus, ab civili regimine amice ut subveniatur postulat. Hinc statum et Ecclesiam ab altero separandos contenditur perperam; sed illos mutuo coniungi foedere necesse est. Quod quidem si in ceteris, at in iuventute probe instituenda vel maxime; ita ut secularis potestas, dum scientiis adolescentes optimisque doctrinis imbuendos curat, quae ad commune bonum pertinent, eosdem recta morum disciplina ac religione formandos velit, idque per Ecclesiae magisterium Ecclesiaeque ductu ac vigilantia. Spem bonam fovemus hoc per novum a studiis publicis regundis administrum perfectum iri, ut nempe in Austriae gymnasiis et suis hominibus sacri Ordinis detur locus, nihilque agatur quo mentes adolescentium adversus catholicum nomen concipiant inimicitias. Certum autem Nobis est, dilecte Fili, vestras etiam omnium industrias in hanc partem minime defuturas. Auspicem interim coelestium munerum ac Nostrae dilectionis testem Tibi, dilecte Fili, ceterisque per Austriam sacrorum Antistitibus, clero et fidelibus vigilantiae vestrae commissis Apostolicam Benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum Kal. Maii MDCCCXCIV, Pontificatus Nostri anno decimo septimo.

LEO P. P. XIII.

II.

Encyclica Leonis P. P. XIII. de Rosario Mariali.

VENERABILIBVS FRATRIBVS PATRIARCHIS PRIMATIBVS ARCHIEPISCOPIIS ET EPISCOPIIS
ALIIISQVE LOCORVM ORDINARIIS PACEM ET COMMVNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE HABENTIBVS

LEO P. P. XIII.

VENERABILES FRATRES
SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Iucunda semper expectatione erectaque spe Octobrem mensem conspiciamus redeuntem; qui, hortatione et praescripto Nostro dicatus Virgini Beatissimae, non paucos iam annos concordii per catholicas gentes et vivida ROSARII floret pietate. Quae Nos ad hortandum moverit causa, non semel ediximus. Nam calamitosa Ecclesiae civitatumque tempora quum praesentissimum Dei auxilium omnino deposcerent, hoc nimirum Matre eius deprecatrice implorandum esse censuimus, eoque praecipue supplicandi ritu contendendum, cuius virtutem christianus populus nunquam sibi non saluberrimam sensit. Id enim-

vero sensit ex ipsa marialis Rosarii origine, tum in fide sancta a nefariis tutanda incursibus hominum haereticorum, tum in consentanea virtutum laude, quae per saeculum corrupti exempli relevanda erat et sustinenda: idque perenni sensit privatim et publice beneficiorum cursu, quorum memoria praeclaris etiam institutis et monumentis ubique est consecrata. Similiter in aetatem nostram, multiplici rerum discrimine laborantem, fructus inde salutare provenisse commemorando laetamur: attamen circumspicientes, Venerabiles Fratres, videtis ipsi causas adhuc insidere partimque ingravescere, quamobrem hoc item anno obsecrandae caelestis Reginae ardor, Nostra exhortatione, vestris in gregibus excitetur. — Accedit quod, intima in Rosarii natura cogitationem defigentibus, quanto Nobis eius praestantia utilitatesque illustrius apparent, tanto acuitur desiderium et spes, posse adeo commendationem Nostram, ut eiusdem sacratissimae precis religio, aucta in animis cognitione et amplificata consuetudine, optimis vigeat incrementis. Cuius rei gratiâ non ea quidem revocaturi sumus quae superioribus annis variâ in eodem genere ratione libuit edisserere: illud potius ad considerandum docendumque occurrit, qua divini consilii excellentia fiat, ut, ope Rosarii, et impetrandi fiducia in animos precantium suavissime influat et materna in homines almae Virginis miseratio summâ benignitate ad opitulandum respondeat.

Quod Mariae praesidium orando quaerimus, hoc sane, tamquam in fundamento, in munere nititur conciliandae nobis divinae gratiae, quo ipsa continenter fungitur apud Deum, dignitate et meritis acceptissima, longèque Caelitibus sanctis omnibus potentia antecellens. Hoc vero munus in nullo fortasse orandi modo tam patet expressum quam in Rosario; in quo partes quae fuerunt Virginis ad salutem hominum procurandam sic recurrunt, quasi praesenti effectum explicatae: id quod habet eximium pietatis emolumentum, sive sacris mysteriis ad contemplandum succedentibus, sive precibus ore pio iterandis. — Principio coram sunt GAVDII mysteria. Filius enim Dei aeternus sese inclinat ad homines, homo factus; assentiente vero Maria et *concupiente de Spiritu sancto*. Tum Ioannes materno in utero *sanctificatur* charismate insigni, lectisque donis *ad vias Domini parandas* instruitur; haec tamen contingunt ex salutatione Mariae, cognatam divino afflatu visentis. In lucem tandem editur Christus, *expectatio gentium*, ex Virgine editur; eiusque ad incunabula pastores et magi, primitiae fidei, pie festinantes, *Infantem inveniunt cum Maria Matre ejus*. Qui deinde, ut semet hostiam Deo Patri ritu publico tradat, vult ipse in templum afferri; ministerio autem Matris ibi *sistitur Domino*. Eadem, in arcana Pueri amissione, ipsum anxia sollicitudine quaerit reperitque ingenti gaudio. — Neque aliter loquuntur DOLORIS mysteria. In Gethsemani horto, ubi Iesus pavet maeretque ad mortem, et in praetorio, ubi flagris caeditur, spineâ corona compungitur, supplicio multatur, abest ea quidem Maria, talia vero iamdiu habet cognita et perspecta. Quum enim se Deo vel ancillam ad matris officium exhibuit vel totam cum Filio in templo devovit, utroque ex facto iam tum consors cum eo extitit laboriosae pro humano genere expiationis: ex quo etiam, in acerbissimis Filii angoribus et cruciamentis, maxime animo condoluisse dubitandum non est. Ceterum, praesente ipsa et spectante, divinum illud sacrificium erat conficiendum, cui victimam de se generosa aluerat; quod in eisdem mysteriis postremum flebilis obversatur: *stabat iuxta Crucem Iesu Maria Mater eius*, quae tacta in nos caritate immensa ut susciperet filios, Filium ipsa suum ultro obtulit iustitiae divinae, cum eo commoriens corde, doloris gladio transfixa. — In mysteriis denique GLORIAE quae consequuntur, idem magnae Virginis benignissimum munus confirmatur, re ipsa uberius. Gloriam Filii de morte triumphantis in tacita delibat laetitia: sedes autem superas repetentem materno affectu prosequitur; at, caelo digna, detinetur in terris, exorientis Ecclesiae solatrix optima et magistra, *quae profundissimam divinae sapientiae, ultra quam credi valeat, penetravit abysum.*¹⁾ Quoniam vero humanae redemptionis sacramentum non ante perfectum erit quam promissus a Christo Spiritus Sanctus advenerit, ipsam idcirco in memori Cenaculo contemplamur, ubi simul cum Apostolis pro eisque postulans inenarrabili gemitu, eiusdem Paracliti amplitudinem maturat Ecclesiae, supremum Christi donum, thesaurum nullo tempore defecturum. Sed cumulado perpetuoque munere causam nostram exoratura est, ad saeculum immortale progressa. Scilicet ex lacrimosa valle in civitatem sanctam Ierusalem evectam suspicimus, choris circumfusus angelicis: colimusque in Sanctorum gloria sublimem, quae

¹⁾ S. Bernardus, de XII praerogativ. B. M. V. n. 3.

stellanti diademate a Filio Deo aucta, apud ipsum sedet regina et domina universorum. — Haec omnia, Venerabiles Fratres, in quibus *consilium Dei* proditur, *consilium sapientiae, consilium pietatis,*¹⁾ simulque permagna in nos merita Virginis Matris elucent, neminem quidem possunt non iucunde afficere, certa spe iniecta divinae elementiae et miserationis administrâ Maria consequendae.

Eodem spectat, apte concinens cum mysteriis, precatio vocalis. Antecedit, ut aequum est, dominica oratio ad Patrem caelestem: quo eximiis postulationibus invocato, a solio maiestatis eius vox supplex convertitur ad Mariam; non aliâ nimirum nisi hac de qua dicimus conciliationis et deprecationis lege, a sancto Bernardino Senensi in hanc sententiam expressa: *Omnis gratia quae huic saeculo communicatur, triplicem habet processum. Nam a Deo in Christum, a Christo in Virginem, a Virgine in nos ordinatissime dispensatur.*²⁾ Quibus veluti gradibus, diversae quidem inter se rationis, positae, in hoc extremo libentius quodammodo longiusque ex instituto Rosarii insistimus, salutatione angelica in decades continuata, quasi ut fidentius ad ceteros gradus, id est per Christum ad Deum Patrem, nitamur. Sic vero eandem salutationem toties effundimus ad Mariam, ut manca et debilis precatio nostra necessariâ fiducia sustentetur; eam flagitantes ut Deum pro nobis, nostro velut nomine, exoret. Nostris quippe vocibus magna apud illum et gratia et vis accesserit, si precibus Virginis commendentur: quam blanda ipsemet invitatione compellat: *Sonet vox tua in auribus meis; vox enim tua dulcis.*³⁾ Hanc ipsam ob rem toties redeunt praedicata a nobis quae sunt ei gloriosa nomina ad impetrandum. Eam salutamus, quae *gratiam apud Deum invenit*, singulariter ab illo *plenam gratiâ*, cuius copia ad universos proflueret: eam, cui Dominus quanta maxima fieri possit coniunctione inhaeret; eam, *in mulieribus benedictam*, quae *sola maledictionem sustulit et benedictionem portavit*⁴⁾, beatum ventris sui fructum, in quo *benedicuntur omnes gentes*: eam demum *Matrem Dei* invocamus; ex qua dignitate excelsa quid non *pro nobis peccatoribus* certissime exposcat, quid non speremus in omni vita et in agone spiritus ultimo?

Huiusmodi precibus mysteriisque qui omni diligentia et fide vacaverit, fieri certe nequit ut non in admirationem rapiatur de divinis in magna Virgine consiliis ad communem gentium salutem; atque alaeri gestiet fiducia sese in tutelam eius sinumque recipere, ea fere sancti Bernardi obtestatione: *Memorare, o piissima Virgo Maria, nunquam auditum a saeculo quemquam ad tua currentem praesidia, tua implorantem auxilia, tua petentem suffragia esse derelictum.*

Quae autem est Rosarii virtus ad suadendam orantibus impretationis fiduciam, eadem pollet ad misericordiam nostri in animo Virginis commovendam. Illud est manifestum quam sibi laetabile accidat, videre nos et audire dum honestissimas petitiones pulcherrimasque laudes rite nectimus in coronam. Quod enim, ita comprecando, debitam Deo reddimus et optamus gloriam; quod nutum voluntatemque eius unice exquirimus perficiendam; quod eius extollimus bonitatem et munificentiam, appellantes Patrem ac munera praestantissima indigni rogantes: hisce mirifice delectatur Maria, vereque in pietate nostra *magnificat Dominum*. Digna siquidem precatione alloquimur Deum, quum oratione dominica alloquimur. — Ad ea vero quae in hac expetimus, tam per se recta et composita, tamque congruentia cum christiana fide, spe, caritate, addit pondus commendatio quaedam, Virgini quam gratissima. Nam cum voce nostra vox ipsa consociari videtur Iesu Filii; qui eandem orandi formulam conceptis verbis tradidit auctor, praecepitque adhibendam: *Sic ergo vos orabit.*⁵⁾ Nobis igitur talem praeceptionem, Rosarii ritu, observantibus propensiore illa voluntate, ne dubitemus, officium suum, solliciti amoris plenum, impendet; haec autem mystica precum sarta facili ipsa vultu accipiens, bene largo munerum praemio donabit. — In quo, ut liberalissimam bonitatem eius certius nobis polliceamur, non medioeris causa est in propria Rosarii ratione, ad recte orandum perapta. Multa quidem et varia, quae hominis est fragilitas, orantem

¹⁾ S. Bernardus, *serm. in Nativ. B. M. V. n. 6.*

²⁾ *Serm. VI in festis B. M. V. de Annunc. a. I, c. 2.*

³⁾ Cant. II, 14.

⁴⁾ S. Thomas, *op. VIII, super salut. angel. n. 8.*

⁵⁾ Matth. VI, 9.

avocare a Deo solent eiusque fidele propositum intervertere: at vero qui rem probe reputet, continuo perspiciet quantum in illo efficacitatis insit, quum ad intendendam mentem et socordiam animi executendam, tum ad salutarem de admissis dolorem excitandum educendumque spiritum in caelestia. Quippe ex duobus, ut percognitum est, constat Rosarium, distinctis inter se coniunctisque, meditatione mysteriorum et acta per vocem precatione. Quocirca hoc genus orandi peculiarem quamdam hominis attentionem desiderat; qua nimirum, non solum mentem ad Deum modo aliquo dirigat, verum in rebus considerandis contemplandisque ita versetur, ut etiam documenta capiat melioris vitae omnisque alimenta pietatis. Neque enim iisdem rebus maius quidquam aut admirabilius est, in quibus fidei christianae vertitur summa; quarum lumine ac virtute, veritas et iustitia et pax, novo in terris rerum ordine laetissimisque cum fructibus, processerunt. — Cum hoc illud cohaeret, quemadmodum eadem res gravissimae cultoribus Rosarii proponantur; eo videlicet modo qui ingeniis vel indoctorum accommodate conveniat. Est enim sic institutum, non quasi proponantur capita fidei doctrinaeque considerata, sed potius veluti usurpanda oculis facta et recolenda: quae iisdem fere atque acciderunt locis, temporibus, personis, oblata, eo magis tenent animos utiliusque permovent. Quod autem haec a teneris vulgo sunt indita animis et impressa, ideo fit ut, singulis enunciatis mysteriis, quisquis vere est orandi studiosus, nulla prorsus imaginandi contentione, sed obvia cogitatione et affectu per ea discurrat, abundeque sibi imbibat, largiente Maria, rorem gratiae supernae. — Alia est praeterea laus quae acceptiora apud ipsam ea certa faciat et praemio digniora. Quum enim ternum mysteriorum ordinem piâ memoria replicamus, inde testator a nobis extat gratae erga ipsam affectio voluntatis; ita nimirum profitentibus, nunquam nos expleri beneficiorum recordatione, quibus salutem ipsa nostram inexplebili est caritate complexa. Tantarum autem monumenta rerum frequenter in eius conspectu diligenterque celebrata, vix adumbrare cogitando possumus quali beatam ipsius animam usque novae laetitiae voluptate perfundant, et quos in ea sensus exsuscitent providentiae beneficentiaeque maternas. Atque adeo ex iisdem recordationibus consequitur, ut imploratio nostra vehementiorem quemdam ardorem concipiat et vim induat obsecrandi: sic plane, ut quot singulatim revolvuntur mysteria, totidem subeant obsecrationis argumenta, sane apud Virginem quantopere valitura. Nempe ad te confugimus, sancta Dei Parens: miseros Hevae filios ne despexeris! Te rogamus, Conciliatrix salutis nostrae aequae potens et clemens; te, per suavitatem gaudiorum ex Iesu Filio perceptam, per dolorum eius inexplicabilium communionem, per claritudinem eius gloriae in te redundantem, enixe obsecramus; eia nos, quamvis indignos, audi benigna et exaudi.

Vobis igitur, Venerabiles Fratres, Rosarii marialis praestantiâ, duplici quoque ex parte quam laudavimus, considerata, eo fiat apertius cur non desinat cura Nostra idem inculcare, idem provehere. Caelestibus auxiliis, quod initio monuimus, maiorem quotidie in modum indiget saeculum; praesertim quum late sint multa quibus afflicta Ecclesia, iri suo libertatique adversis; multa quae civitatibus christianis prosperitatem et pacem funditus labefactent. Iamvero ad ea demerenda auxilia spem Nos plurimam in Rosario habere sitam, rursus affirmateque profiteremur. Utinam sanctae huic pietati pristinus ubique honor, secundum vota, reddatur: haec in urbibus et villis, in familiis et officinis, apud primores et infimos, admetur et colatur, non secus ac praeclara christianae professionis tessera, optimumque praesidium divinae propitiandae clementiae. — Quod quidem in dies impensius urgeant omnes oportet, quando impiorum vesana perversitas nihil iam non urget machinando et audendo ut divini Numinis iram lacessat iustaeque animadversionis trahat pondus in patriam. Inter ceteras enim causas, hoc dolent Nobiscum boni omnes, in sinu ipso gentium catholicarum nimium esse multos, qui contumeliis religioni quocumque modo illatis laetentur, ipsique, incredibili quadam licentia quidlibet evulgandi, in id videantur incumbere ut sanctissimas eius res exploratamque de Virginis patrocinio fiduciam in contemtionem et ludibrium multitudinis vocent. Proximis hisce mensibus, ne Christi quidem IESV Servatoris personae augustissimae temperatum est. Quam rapere in illecebras scenae, iam passim contaminatae flagitiis, minime puduit, eandemque referre propriâ deminutam naturae divinae maiestate; qua detracta, redemptionem ipsam humani generis tolli necesse est. Neque puduit velle a sempiterna infamia hominem eripere, sceleris reum perfidiaeque summâ post hominum memoriam immanitate detestabilis, proditorem Christi. — Ad haec, per Italiae urbes vel patrata vel patranda, indignatio universe commota est, ac-

riter deplorantium sacerrimum ius religionis violatum, in eâque gente violatum, oppressum, quae de catholico nomine in primis meritoque gloriatur. Tum vigil Episcoporum sollicitudo, perinde ac oportebat, exarsit: qui expostulationes aequissimas ad eos detulerunt quibus sanctum esse debet patriae religionis tueri dignitatem, et greges suos non modo de gravitate periculi admonuerunt, sed etiam hortati sunt ut nefarium dedecus Auctori amantissimo salutis nostrae singularibus religionis officiis compensarent. Nobis certe omnino probata est honorum alacritas, multis modis egregie declarata, valuitque ad leniendam aegritudinem ea de re intime acceptam. Per hanc vero alloquendi opportunitatem, supremi Nostri muneris vocem iam nequimus premere; atque cum eis ipsis Episcoporum et fidelium expostulationibus Nostras coniungimus quam gravissime. Eodemque apostolici pectoris studio quo sacrilegum facinus conquerimur et exsecramur, cohortationem ad christianas gentes, nominatim ad Italos, vehementer intendimus, ut religionem avitam, quae locupletissima hereditas est, inviolate custodiant, strenue vindicent, honeste pieque factis ne intermittant augere. — Itaque, hac etiam de causa, continua octobri mense certet optamus singulorum et sodalitatum industria in honore habendo magnae Dei Matri, Adiutrici potenti christianae rei, Reginae caelesti gloriosissimae. Nos vero munera indulgentiae sacrae, in hoc ipso antea concessa, maxima voluntate confirmamus.

Deus autem, Venerabiles Fratres, qui nobis *talem Mediatricem benignissima miseratione providit*,¹⁾ quique *totum nos habere voluit per Mariam*,²⁾ eiusdem suffragio et gratia, faveat communibus votis, cumulet spes; accedente benedictionis Apostolicae auspicio, quam vobis ipsis et vestro cuiusque Clero populoque peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die VIII Septembris anno MDCCCXCIV, Pontificatus Nostri decimo septimo.

LEO P. P. XIII.

III.

Ministerial-Erlass,

betreffend die rechtzeitige Vorlage der Todtenscheine über nicht im aktiven Militärdienste stehende, verstorbene Militärpersonen.

Die k. k. Statthalterei in Graz hat unter 29. September 1894 Nr. 25.362 folgenden Erlass des k. k. Ministeriums des Innern vom 15. September 1894 Z. 22.596 anher mitgetheilt:

„Nach einer Mittheilung des k. u. k. Reichs-Kriegs-Ministeriums kommen wiederholt Fälle vor, in welchen die Todtenscheine über die im nicht activen Verhältnisse verstorbenen Militärpersonen seitens der hiezu berufenen Matrikenführer oft erst nach längerer Zeit und zwar erst dann ausgefertigt werden, wenn wegen der erfolglosen Einberufung der Betreffenden zur activen Dienstleistung oder zur Waffenübung die Nachforschungen nach deren Verbleib gepflogen werden.

Die k. k. Statthalterei wird zum Zwecke der Vermeidung derartiger, die militärische Evidenzführung sehr erschwerenden Verzögerungen in der Ausfertigung der Todtenscheine für solche Personen aufgefordert, den mit der Matrikenführung betrauten Organen, den Gemeindevorstehern und den unterstehenden politischen Behörden die Bestimmungen der h. v. Normalerlasse vom 12. Februar 1880, Z. 17511 ex 1879 und vom 25. Februar 1890, Z. 17554 ex 1889, wornach die Matrikenführer die Todtenscheine für alle Individuen, welche dem Militärstande angehört haben, gebührenfrei sofort den Gemeindevorstehern des Sterbeortes zuzu-

¹⁾ S. Bernardus, de XII praerogativ. B. M. V. n. 2.

²⁾ Id. serm. in Nativ. B. M. V. n. 7.

senden und letztere dieselben den betreffenden politischen Bezirksbehörden vorzulegen haben, zur genauesten Darnachachtung in Erinnerung zu bringen“.

Dieses wird hiemit den Matrikenführern unter Hinweisung auf die hierämtliche Weisung vom 30. März 1880 (Lavant. Kirchl. Verordnungs-Blatt v. J. 1880, Nr. II. zur genauen Darnachachtung zur Kenntniß gebracht.

IV.

Ministerial-Erlass,

betreffend den Seelsorgedienst in der k. k. Landwehr „im Frieden“.

Die k. k. Statthalterei in Graz hat unterm 12. Oktober 1894 Z. 15.342 folgenden Erlass des k. k. Ministeriums für Landesverteidigung vom 1. Juni 1894, Z. $\frac{8789}{2058}$ V. anher zur Mittheilung gebracht:

„Laut Note des k. k. Landwehr-Commandos Graz ddo. 8. Juni 1894, Z. 2082 hat das k. k. Ministerium für Landesverteidigung über eine gestellte Anfrage mit dem Erlasse vom 1. Juni 1894, Z. $\frac{8789}{2058}$ V. zu eröffnen befunden, daß gemäß § 1 beziehungsweise 6 der mit Allerhöchster Entschließung vom 27. Nov. 1884 genehmigten Organischen Bestimmungen für den Seelsorgedienst in der k. k. Landwehr „im Frieden“ zur Ausübung der Seelsorge und zur Matrikelführung über die im Landwehr-Verbande stehenden Personen die Civil-Geistlichkeit berufen ist, und rücksichtlich der bezüglichen Gebühren die Civil-Stola-Ordnung volle Anwendung findet.“

Wird den Herren Seelsorgepriestern und Matrikenführern hiemit zur Benehmungswissenschaft mitgetheilt.

V.

Diöcesan-Nachrichten.

Ernennung. Se. kais. und königl. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschließung vom 14. September d. J. den Canonicus senior am F. B. Lavanter Domkapitel, P. T. Laurentius Herg, zum insulirten Domdechanten am eben genannten Kapitel zu ernennen geruht; ferner wurde Herr Jakob Tajek, Kaplan in Laß, zum k. u. k. Militärkaplan II. Classe ernannt.

Investirt wurden: Herr Josef Muha, Pfarrer in Stomern, auf die Pfarre Ulimien; Herr Vincenz Geršak, Pfarrer in Windischlandsberg, auf die Pfarre Franz; Herr Jakob Vidovič, Kaplan in Sauritsch, auf die Pfarre St. Leonhard bei Tüffer und Herr Josef Kočevar, Pfarrer in Trofin, auf die Stadtpfarre Rann.

Bestellt wurden: P. T. Herr Jakob Meško, F. B. Konsistorialrath, Ehrenomherr und Pfarrer zu St. Lorenzen in W. B., als Administrator des Dekanates Pettau; Titl. Herr Thomas Mraz, F. B. geistlicher Rath, Hauptpfarrer und Dechant in Saldenhofen, als Mitprovisor von Hl. Kreuz in Trofin; Herr Josef Žičkar, Pfarrer in Weitenstein, als Mitprovisor von St. Lambert in Stomern; Herr Markus Črnko, als Stadtpfarrprovisor in Pettau; Herr Johann Pavlič als Provisor in Windischlandsberg; Herr Stephan Pivec als Provisor in Riez und Herr Franz Simonič als 2. Dom- und Stadtpfarrkaplan in Marburg.

Wiederangestellt wurden als Kapläne die Herren Provisoren: Josef Krajnc in Franz, Josef Mešiček in Rann, Johann Munda in Maria Neustift bei Pettau und Anton Postružnik in St. Jakob in W. B.

Uebersezt wurden die Herren Kapläne: Anton Askerc nach St. Georgen in Stalitz, Franz Brglez jun. nach Luttenberg, Anton Cestnik als 2. Chorvikar an die Domkirche in Marburg, Alois Čížek nach St. Georgen unterm Tabor, Johann Doberšek nach St. Martin an der Paß, Johann Jodl nach Haidin, Johann Medvešek nach Präßberg, Martin Roškar nach Hl. Kreuz bei Sauerbrunn, Martin Ulénik nach Greis, Mathias Vaupotič nach Leskovec, Barthelmä Vurkelc nach Oberburg, Karl Wenig nach Laporje und Peter Zadavec nach Sauritsch.

Angestellt wurden als Kapläne: P. Albuin Hofer, O. S. B. aus dem Stifte Admont, in Wisfchein; dann die absolvirten Herren Theologen: Johann Čemazar in Weitenstein, Josef Janžekovič in St. Barbara bei Wurmberg, Fortunat Končan

in Trennenberg, Karl Presker in St. Kunegund am Pachern, Alois Rozman in St. Jakob in Galizien, Alois Sijanec jun. in Maria Rast, Michael Sket in St. Johann bei Unterdrauburg, Lorenz Schlamberger in Laß und Ernest Trstenjak in Winbischfeistritz.

Gestorben sind: P. T. Herr Mathias Modrinjak, F. B. Konfistorialrath, inful. Propst, Haupt- und Stadtpfarrer und Dechant in Pettau, am 12. August im 71., Herr Mathias Krtna, Pfarrer in Riez, am 13. September im 63. und Herr Blasius Rotnik, penj. Pfarrer von St. Margarethen bei Römerbad, am 27. September im 75. Lebensjahre.

Unbesetzt sind geblieben: der Stadtpfarrvikarposten in Pettau und der Kaplansposten in Riez.

F. B. Lavanter Ordinariat in Marburg,

am 15. Oktober 1894.

† Michael,
Fürstbischof.